מסורת הש"ם

ל) [ברכות כה. וש"נ],ל) קדושין מד. ע"ש, ג) לעיל

כג: ד) ועי׳ תוס׳ יבמות מו:

לג:, ד) [עי מוט יכמומ מו. ד"ה בשטבל], ה) [לעיל לו:], 1) קדושין מז. זבחים ל:,

ו) לעיל כג: מ) ועירוביו

לו:], ט) שייך (לע"ב) [לעיל לו:], ט) שייך (לע"ב) [לעיל במשנה], י) [עי' תוס' כתובות מב. ד"ה ר' שמעון

פוטר כו' מבואר היטבן,

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה אלא כו'

דלקמן קאמר טעמא:

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דודאי מתניי לאו כולה דוקא אלא

חדם מנייהו דוחם. חו

מנייהו דוקא דנגמר מניה

מנייהו דוקם דנגמנ מניה (שבת קבא.). שבועה. שלון לך נידי ולח לך ולח לך ולח לך, חייב. חשם גולות (קדושין מד.). לא לך ולא לך ולא לך

שבועה. דבעיט שבועה באחרונה אבל אם הזכיר שבועה חחלה לא שדיט

אכולהו וכללא הוי (שם.

והוסיף: לא לך לא לך, דוקא בלא וי"ו אבל ולא לך

ולא לך כללא הוי, עי"ש ובמהרש"א). פרוטה

גמי מיחייב. על כל אחת דקתני במתני' ארבע אשמות הן, כי אמר שבועה

שחין לך בידי כלל כולן יחד, שמין כן כידי כננ כוכן ימד, וכי הדר פריש להו נשבע על כל מין ומין לבדו יש

כאן ד' שבועות, ומילתא דר' יוחנו חיימא דיי אריים

בין אסיפא דקתני חייב על

יוחנן קיימא בין ארישא

בה א ב מיי' פ"ז מהל' שבועות הל' י [ופ"ט הלי"ו] ועי' בכ"מ בפ"ד מהל' נדרים הלכה יא: בש ג מיי' פ"ז מהלכות שבועות הלכה יא:

עין משפמ

נר מצוה

רבינו חננאל

מתני' שבועת הפקדון כיצד אמר לו תן לי פקדוני כו'. ת"ר זה הכלל. כלל אינו חייב אלא אחת פרט חייב על כל אחת הודה [אומר] שבועה לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת ר' אליעזר אומר כו'. אמר רב יהודה אמר שמואל פרטו של ר אמו שמואל פוטו של די יהודה שהוא לא לך ולא לך הוא כלל של ר' מאיר. כלומר בולא לד ולא לד כדומו בוגא זן זא זן שמחייב ר' יהודה על כל אחת ואחת אינו מחייב ר' מאיר אלא אחת על כולז. ואיזהו פרטו של ר' מאיר שמחייב על כל אחת ואחת באומר איז לד בידי לא לך (ולא) [לא] לך ור׳ יהודה סבר זהו כלל ואין . חייב אלא אחת על הכל. הכי ואמר מדקא מפרש ר' יהודה ואמר (לא) [ולא] לך פרטא הוא מכלל דשמעיה לר׳ מאיר דאמר כללא הוא ופליג עליה ואמר כי האי גוונא פרטא הוא לא לך לא לך לא לך הוא דהוי כללא. ור׳ יוחנז תרוייהו מודו דולא לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בלא לך לא לך (ולא) [לא] לך שר' מאיר אומר זה פרט הוא וחייב על כל אחת ואחת. ור׳ יהודה אומר זה כלל הוא. ואיזהו כללו של ר' מאיר נאיזהו כללו של ר' מאיר באומר כולכם. ור' יוחנן האי דוקיא דייק לה ממתני׳. דתנן שבועה שאין לכם בידי אינו חייב ממתני׳. אלא אחת וקסבר סתם משנה ר' מאיר. וכיון דאמר שמצאנו לר' מאיר דאמר לכם כללא הוא מכלל דולא לך ולא לך פרטא הוא. דאי ס״ד כשמואל דאמר ולא לך ולא לך כללא הוא ליתני במתני׳ ולא לך ולא לך אינו חייב אלא אחת וכ״ש שבועה שאין לכם בידי. ודחי שמואל ואמר ר׳ מאיר סבירא ליה האומר לא לך ולא לך כאומר שבועה שאין לכם בידי דמי. ואקשינן לשמואל ממתניתין דתנן שבועה שאין לך בידי ולא לך ולא שאין לך בידי ולא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת הנה מתני׳ לר׳ מאיר היא דסתם הוא וקתני דולא לך פרטא הוא ומפרק תני במתני' לא לד לא לך והוא פרטי דר׳ מאיר. ותו אקשינן שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה חייב על כל אחת ואחת. ופריק נמי כדקמייתא תני תשומת יד והא וגזל קתני תני גזל כו'. (והא) [ותר] אקשו עליה ממתני' דבתרא תן לי חטים ושעורין וכוסמין כו'. ופריק תני חטים תני

דפירקין (דף לו:) דפטרינן בקנס וכל שכן בקרקע כדמוכח של רבי יהודה. מאי ששמע ר' יהודה שהיה עושה ר' מאיר כלל בפי שבועת העדות (נעיל דף נה.) דקאמר ולר' יוחנן דאמר משביע דהיינו ולא לך ולא לך עשאן ר' יהודה פרט. וממילא שמעינן דפרטו עדי קרקע פטורין מאי בינייהו איכא בינייהו קנס ולאו פירכא דלקמן (א טעמא משום דלא כפר ליה ממונא שלא

היה מתחייב בהודאתו אבל גבי עדות מאן דפטר בעדי קרקע מחייב בעדי קנס שהרי יתחייב ע"י עדותן כמו בשאר ממון: הבא גרם לא לך לא לך ולא לך ולא גרסינן וי"ו בכולהו אלא בבתרא וכן בכל הני דמייתי דאי גרסי׳ וי״ו בכולהו אם כן במסקנא דמוקי לה כרבי לימא ר' יהודה היא דאמר ולא לך פרטא הוא אבל השתא לא מתוקמא כוותיה דהא תרוייהו חשיב פרטא בין בוי"ו בין בלא וי"ו ואסוגיא דשמעתין קשיא דמוכח בפ"ב לזבחים (דף ל: ושם) דטפי הוי פרטא בלא וי"ו מבוי"ו לר' יהודה דאמר התם או דלמא כזית וכזית לר' יהודה פרטא הוי וכל שכן כזית כזית ובספר ישן גרם הכא כולה סוגיא איפכא ור' יוחנן אמר הכל מודים בלא לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בולא לך וגרסינן תני ולא לך תני פקדון ותשומת יד כו': בללך של ר' יהודה. פי' לא לך פרטו של ר"מ פי׳ בקונטרס

דאי לרבי יהודה נמי פרט הוי אמאי נקט ר' יהודה טפי ולא לך וא"ת הא דלא נקט לא לך משום דמודה בה ר"מ וי"ל דמכל מקום הוה ליה למימר מף ולה לך: הרי באן מ"ו חמאות. גבי שבועת העדות מיתנייה דגבי פקדון הוה ליה למימר אשמות: שאנםת ופתית בו'. מימה למחי דלא מחייבין בהזהב (ב"מ

דף מח.) אלא ביחוד כלי א"כ הכא כיון דפרעיה י תו לא מיפטר בהודאה וי"ל כגון שיחד לו בענין זה שיגבה מן הכלי כל מה שיחייבוהו בית דין:

הדרן עלך שבועת הפקדון

כלל אינו חייב אלא אחם. לקמיה מפרש מאי כלל ומאי פרט: ולא ארצ מהא ליכא למשמע מינה. ואם מאמר ולידוק ממתניתין לך גרסינן בכולהו ולא גרסינן לא לך: כללו של ר' מאיר זהו פרטו

שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת

של רבי מאיר היינו לא לך לא לך דאי לא מאי הוי פרטא לרבי מאיר והוא כללו של רבי יהודה דאי לא לך לרבי יהודה נמי פרטא ולא חשיבא כלל אלא שאין לכם מאי שנא ולא לך דנקט: הכל מודים בולא לך שהוא פרט. רבי מאיר לא פליג אדר׳ יהודה בולא לך והכי קאמר רבי יהודה ולא לך הוא דהוה פרטא אבל לא לך כללא דלא אשבועה קאי. ולקמיה מפרש מהיכא דייק ר' יוחנן דתרוייהו לרבי מאיר פרטי הוו: ושמואל אמר לך אדמודי ליה אודויי ליפלוג עליה איפלוגי. כלומר אי ס"ד דשמעיה ר' יהודה לרבי מאיר דמשוי לתרוייהו פרטא לא הוה ליה למינקט מילתא בולא לך דמודי ליה בגויה אלא הכי הוה ליה למתני רבי יהודה אומר לא לך אינו חייב אלא אחת למינקט מילתה דפליג עליה בגוה: סחם מתניתין ר"מ ים: סנן ולא לך ולא לך. וי"ו גרסינן בכולהו אלמא לר"מ פרטא הוי ותיובתא דשמואל: ר' היא דאמר. במס' זבחים בפ' שני [ל:] לא שנא שוחט את הזבח ע"מ לאכול כזית למחר כזית בחוץ ל"ש כזית למחר וכזית בחוך פרטא הוי ב' מחשבות הן ותפים את הראשונה והוי פיגול ושוב אין מחשבה שניה מוליאתו מידי פיגול אליבא דר׳ יהודה דאמר התם [כט:] זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין על אכילתו כרת ומתניתין דהכא רבי היא ולאו ר' מאיר: **מדידיה**. מדר' מאיר גופיה: חטה בכלל חטין. אם טענו חטה הרי הוא כטענו חטין כדכתיב (שמות ט) והחטה והכוסמת לא נכו: פרוטה מכולן מלטרפת. אם אין לו עליו מכולן אלא שוה פרוטה מצטרפין לחייבו: פליגי בה רב אחא ורבינא. במתני׳ ובמילתיה דרבי יוחנן: חד אמר אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתני מתני׳ חייב שלש קאמר חדא אחטין וחדא אשעורין וחדא אכוסמין ארבעה לא מחייבין ליה למימר שבועה שאין לך

על שבועה ולא על כל אחת ואחת אלא לחייבו אשם אחד (לעיל בג:). פליגי בה רב אחא ורבינא. בחייב על כל אחת ואחת דמתני' ובדר' יוחנן, חד אמר אפרטי מיחייב. כלומר על כל אחת ואחת דתנן במתני', שלש אשמות הו ולא ארבע. דלא אמרינו מטים ושעורים וכוסמיו אמרינן, אלא שבועה שאין לך בידי אפרטי קאי, וכי אמר ר' יוחנן פרוטה מכולם מלטרפת, ארישא דמתני' איתמר, דקתני אינו חייב אלא אחת, אבל סיפא מכל מין ומין חדה שבועה באנפי נפשה היא. אי ליכא

בידי חדא שבועה באפי נפשה היא שכלל בה אין לך בידי כלום וחזר ופרט לא חטין ולא כוסמין ולא שעורין אלא פרטא פירושה דשבועה שאין לך בידי הוא וכי אמר רבי יוחנן פרוטה מכולן מלטרפת לאו אסיפא דמתני' דחייב ליה על כל אחת ואחת קאי דכיון דכל חדא וחדא באנפי נפשה הוא לא מנטרפי אלא ארישא אמר שבועה

דפרטא ליכא לאוקומה, שהרי אין במין אחד שוה פרוטה, ואנן כפירת ממון בעינן (שם). הדרן עלך שבועת הפקרון פרוטה מכולן מלטרפת לחותה שבועה

•אלא מהא ליכא למשמע מינה: שבועת הפקדון כיצד תן לי פקדון שיש לי בידך כו': סתנו רבנן כלל אינו חייב אלא אחת פרט חייב על כל אחת ואחת דברי ר"מ ר' יהודה אומר ישבועה לא לך ולא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת רבי אליעזר אומר לא לך ולא לך ולא לך שבועה חייב על כל אחת ואחת ר"ש אומר עד שיאמר שבועה לכל אחת ואחת אמר רב יהודה אמר שמואל כללו של רבי מאיר פרטו של רבי יהודה כללו של רבי יהודה פרטו של רבי מאיר יור' יוחנן אמר הכל מודים בולא לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בלא לך שרבי מאיר אומר פרט ורבי יהודה אומר כלל ואיזהו כללו של ר' מאיר ישבועה שאין לכם בידי במאי קמיפלגי שמואל דייק מברייתא ור' יוחנן דייק ממתניתין שמואל דייק מברייתא מדקאמר רבי יהודה ולא לך פרטא הוי מכלל דשמעיה לר' מאיר דאמר כללא הוי ואמר ליה ר' יהודה פרטא הוי ור' יוחנן אמר תרוייהו לר' מאיר פרטא הוי ואמר ליה רבי יהודה בולא לך מודינא לך בלא לך פליגנא עלך ושמואל יעד דאודי ליה אודויי לפלוג עליה איפלוגי ורבי יוחגן דייק ממתניתין מדקאמר ר' מאיר ®שבועה שאין לכם בידי כללא הוי מכלל דולא לך פרטא הוי דאי סלקא דעתך ולא לך כללא הוה אדמשמע לן שבועה שאין לכם בידי נשמעינן שבועה לא לך ולא לך ולא לך כל שכן שבועה שאין לכם בידי ושמואל אמר כל האומר שאין לכם בידי ושמואל אנו ב. ולא לך כאומר שבועה שאין לכם בידי דמי ולא לך כאומר שבועה שאין לכם בידי דמי תנן לָא לך ולא לך ולא לך תני לא לך ת"ש תן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה תני

תשומת יד גזל אבידה ת"ש תן לי חמין ושעורין וכוסמין תני שעורין כוסמין והאי תנא כל הָכי שביש תני ואזיל אלא הא מני רבי היא ידאמר לא שנא כזית כזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי תא שמע מדידיה ר' מאיר אומר אפילו חמה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת תני חמה שעורה כוסמת מאי אפילו אמר רב אחא בריה דרב איקא אפילו חמה בכלל חמין ושעורה בכלל שעורין וכוסמת בכלל כוסמין: תן לי פקדון ותשומת יד גזל ואבידה שיש לי בידך כו': תן לי חמין , ושעורין ״אֹ״ר יוחנן יפרומה מכולם מצמרפת פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב וחד אמר אכללי גמי מיחייב והתגי ר' חייא הרי כאן חמש עשרה חמאות ואם איתא עשרים הויין האי תנא דפרטי קא חשיב דכללי לא קא חשיב והא תני רבי חייא הרי כאן עשרים חמאות ההיא אפקדון ותשומת יד וגזל ואבידה בעא מיניה רבא מרב נחמן היו חָמשה תובעין אותו ואמרו לו תן לנו פקדון תשומת יד וגזל ואבידה שיש לנו בידך אמר לאחד מהן שבועה שאין לך בידי פקדון תשומת יד גזל ואבידה ולא לך ולא לך ולא לך ולא לך מהו אחדא מיחייב

דהא חדא היא: וחד אמר. חייב על כל אחת ואחת דקתני מתני׳ ד' נינהו חדא אכללא וחלת דפרטא ודר' יוחנן אסיפא נמי קיימא ואשבועחא דכללא ומיחייב מיהא חדא: ע"ו **חטאות.** היו חמשה תובעין אותו דמחני׳ וכל אחד חבעו חטין ושעורין וכוסמין ואמר שבועה שאין לך בידי חטין ושעורין וכוסמין ולא לך ולא לך הרי כאן ט"ו חטאות ואם איתא דארבע חטאות הן כ' הויין: **דכללי לא קחשיב.** אע"ג דאיתנהו: **והסני** ר' חיים. בדוכתי אחריתי הרי כאן כ' ש"מ ד' שבועות הן ובקמייתה לא חשיב דכללא: ומשני לעולם חלת נינהו דההיא דכללא ליתא וכי קתני עשרים אפקדון אתשומת יד אגזל ואבידה דאיכא ד' פרטי לכל חד וחד דהוה להו עשרים: אחדא מיחייב. אכל חד וחד מהנך בתראי דולא לך דקאמר לאו אפרטא דפקדון ומשומת יד קאי ואין כאן אלא ח' חטאות ד' משום ראשון ואחד לכל אחד מן האחרונים:

כלומר משרתו אך בקר. ואקשינן עליה וכי זה התנא טעה באלו הדברים כולן והוסיף ו"י בכולן בטעות. ופריק מתניתין לאו ר' מאיר היא: הא מתניתין רבי היא דאמר לא שנא כזית ולא שנא כזית וכזית כולהו הני לישני פרט הזו. ודברי רבי מאיר עצמו שאמר במשנתנו ר' מאיר אומר אפילו אמר חטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת. הנה ו' לרי מאיר פרטא הוא. והחי לעולם לר' מאיר ו' מוסף האחרון לראשון וכללא הוא וגרעיה לר' ותני שעורה כוסמת דהוא פרטיה דר' מאיר. והאי דקתני אפילו אתיא לאשמועינן דחטין וחטה אחת הן ומה שטענו הוא שנשבע לו שחטה בכלל חטין וכן שעורה וכן כוסמת: א"ל תן לי פקדון שיש לי בידן כרי השביע עליו ה' פעמים בין בב"ד ובין שלא בב"ד וכפר חייב על כל אחת ואחת. א"ר שמעון מה טעם מפני שיכול לחוור ולהודות. שבועה שאין לך בידי פקדון ותיש לש בב"ד ובין שלא בב"ד ובין שלא בב"ד וכפר חייב על כל אחת ואחת. א"ר שבועה שאין לך בידי אין חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד גול ואבידה שבועה שאין לך בידי אין חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי מלה השבועה לליו על הכל בכלל. ואחת. וועורין נוסמין כו? ב"ל" אוכן ושעורין כוסמין כו? ב"ל" אוכן לא אמרינן דהא ליכא בל חדא וחדא פרוטה. וכיון דלית בכל חדא פבועה בידי מובים שאין לך בידי והו פרט לו אחד ואומר לו וחייב. ולא אמרינן דהא ליכא בכל חדא וחדא פרוטה. וכיון דלית בכל חדא מבועה בידוע מושרוין בכולן אלא פרוטה משריב בפירתו לאוד מחשה שלש חטאות לכל אחד ואחד חטאת אחת שכפר לו בחטים. וחטאת אחת בשנורים וחטאת בכוסמין. וחד אמר אכללי מיחייב בכפירתו לאוד החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחד חטאת אחת שכפר לו בחטים. וחטאת אחר בשכורים וחטאת אחר בשכורים מיחייב מחייב בכפירתו לאלו החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחד חטאת אחת שכפר לו בחטים. וחטאת אחת בכוסמין. וחד אמר אכללי מיחייב בפירתו לאלו החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחד חטאת אחת שכפר לו בחטים. וחטאת אחת בסומים. וחד אמר אכללי מיחייב בכפירתו לאלו החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחד שתורה שבינה שאין לך בידי מדי בכידי וחיים בכורתו לאלו החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחר של החבים. וחטאת אחת בכוסמין. וחד אחר אברט מידים בכול הוד ואחד של הייד החבר של בידי חלה שלים בידי הלה שבועה בידי מידים בידי חלה בידות בידי מודים בידי חלב בל חדו אחד ואחד ואחת שכנה לוב בידי מוב בידי הודים בידים בידים בידים בידים בידים בידים בל חדש הודים בכו